

Časopis s podobami za slovensko mladino.

S prilogo „Angeljček“

Štev. 3.

V Ljubljani, 1. marca 1903.

Leto XXXIII.

SLAVA LEONU XIII.!

Akoravno je, Vrtec' že lansko leto veselo opozarjal na preimenitno dogodbo, ki jo praznujemo letos, — petindvajsetletnico slavnega vladanja vrhovnega poglavarja svete cerkve, našega svetega Očeta, papeža Leona XIII., si vendar ne more kaj, da bi se je ne spominjal še enkrat zdaj, ko se je dovršila. Saj se za to svečanost zanima ves svet, ne le katoličani, katerih oče je Leon XIII., marveč celó drugoverci s spoštljivo ljubeznijo mislijo nanj ter mu tudi dejanjsko s prisrčnimi voščili in dragocenimi darovi kažejo svojo posebno udanost.

1878. — 1903.

Je pa tudi res kaj izrednega to svečanostno praznovanje, kakor je izredno lepo in veličastno vse življenje in delovanje Leona XIII. Ta slavni dogodek se letos ponavlja v tretje, kar obstoji sv. katoliška cerkev. Le samo prvi papež, sveti Peter, in predzadnji papež, Pij IX., sta učkala na papeževem prestolu petindvajseto leto. Torej slava papežu Leonu XIII., ki je izmed dolge vrste papežev tretji deležen te sreče! Pa tudi z ozirom na starost je Leon XIII. tretji med vsemi papeži. Samo dva papeža (Agaton † 681 in Gregor IX.) sta bila še starejša. Kar strmeti moramo in hvaliti čudežno milost božje previdnosti, ako premislimo te - le številke: 2. marcija dopolni že 93. leto, ob novem letu je bilo že 65 let, kar je mašnik, letos že obhaja 60letnico svoje škofovske in 50letnico svoje kardinalske časti; 3. marcija pa mine 25. leto, odkar diči tiara njegovo osivelo glavo. Kaj ne, kako častljivo, veličastno! Torej slava Leonu XIII.!

A še nekaj vem, kar je pri našem sv. Očetu še največ vredno, namreč njegove osebne vrline, njegov plemeniti značaj, njegovo zlato srce! Oj, koliko veselje, kako sladka tolažba mora biti za prečastitljivega starčka, ako se zdaj nazaj ozira na dolgo vrsto let, katera je preživel tako lepo, tako krepostno, tako zaslužno! Kako mora biti vesel svojih mladih let, ki jih je preživel v brezmadežni nedolžnosti, ko si je nabiral s toliko vnemo učenosti in čednosti! Kako mora biti Bogu hvaležno njegovo plemenito srce za vsa slavna dela, ki jih je izvršil kot goreč duhovnik, previden škof, moder kardinal, nebeško razsvetljen papež! O da, slava, slava Leonu XIII.!

Kakor potnik ob koncu svojega potovanja veselo zre s kake višine na daljno pot, katero je prehodil, na lepe kraje, katerih se je radovalo njegovo oko, na težave, katere je hrabro prestal, ter si zadovoljno obriše pot raz čelo in mu je počitek tako sladak, enako se zdaj lahko Leon XIII. z višave svoje častitljive starosti zadovoljno in radostno nazaj ozira na svoje dolgotrajno, a lepo in prekorigno potovanje.

Nas pa veže zlasti trojna dolžnost: prisrčno in hvaležno ljubimo Njega, ki je še poseben prijatelj mladine, goreče molimo, da bi Bog še dolgo ohranil Leona XIII. na krmilu Petrovega čolniča, pa trdno sklenimo, da bomo zvesto posnemali njegovo čednostno, vzorno življenje!

Pomladni mrazovi.

I.

Pri Kosmovih so obhajali sedmino po rajnem Kosmu.

Okrog mize v precej prostorni izbi je sedelo nekaj žensk, večinoma pa so se zbrali možaki, ki so imeli kaj veljave v Kranjski gori. Bili so sosedge in sorodniki rajnega Kosma, železniškega čuvaja in malega posestnika. Med resnimi možmi je rdel tudi kak mlad obraz.

Mati Kosmovka je pridno donášala vina na mizo. In če je včasih sedla med družbo, takoj so ji privrele iz oči grenke solze . . . Ah, saj je živela toliko let v sreči in miru s svojim blagim možem; nikdar se nista prepirala — bila sta vzgled vsej vasi. In zdaj ga je poklical Bog k Sebi; a ona je ostala sama, sama s svojimi otroki. Sicer je ni skrbelo, kako bo preživela sebe in svoje otroke; kajti pokojnina, katero dobi po možu, in malo posestvo ji bo zadostovala za najhujše potrebe. Ali vendar bi bila rada dala vse, vse, kar ima, da bi bila mogla poklicati nazaj svoji deci ljubega očeta.

In uboga žena si je brisala oči, ko je pogledavala na tri zapuščene otroke, ki so žalostni sedeli kraj mize. Nekoliko so jo vendar potešile tolažljive besede sorodnikov in sosedov, kajti vedela je, da jim prihajajo tolažila od srca, ker je bil rajni Kosem obče priljubljen in spoštovan mož.

„Mina, daj potolaži se!“ zavrne jo sosed Križnik. „Verjemi, Tone je v nebesih in uživa že večno plačilo, ki si ga je tu zaslužil s svojim trudom. Saj bomo šli tako kmalu za njim in se snidli — če Bog dá — vsi srečni in veseli.“

Vsi drugi možki in ženske so mu pritrjevali tako, da je Kosmovka obrisala zadnje solze z bledih lic.

Potem so začeli govoriti — kakor je že navada o rajnem. Z govorno so načrtali vse njegovo življenje in naštevati vse njegove vrline. Kosmovki se je to dobro zdelo. Slišala je, kako radi so imeli vsi njenega moža. Tuintam je še sama pridejala kako opazko o mladostnem njegovem življenju.

„Ko sva bila še otroka“, je spet zastavil Doleneč, mož v najboljših letih, sva bila vedno skupaj. Hodila sva po cele popoldneve po produ Pišence in iskala okroglih kamenčkov, ali pa sva zidala hišice in delala mlinčke. Ej, bila sva vesela, da malokdo tako! Toda on je moral kmalu v mesto v šolo, in potem ga nisem videl pet dolgih let. Ko je dovršil ljudsko šolo — takrat še ni bilo pri nas take šole — je prišel domov. A ni bil več stari veseljak, ampak zdel se mi je prav gosposki. Navzlic temu je bil še vedno prijazen z menoj. A kmalu sva se morala spet ločiti. Šel je namreč doli k Lahom, menda v Trst učiti se trgovstva ali ka-li.“

„Da, bil je v Trstu trgovski učenec“, potrdi Kresnik, daljni Kosmov sorodnik, „a ni bil dolgo. Nekega jutra je krmil kanarčke, kar je bilo njegovo prvo jutranje opravilo. No, in ko je tako krmil tiste gosposke tičke, je po

nesreči preveč potisnil koritce v kletko in pri tem zlomil kanarčku tenko nožico. Ta je seveda premilo začivkal — a Tone, hajdi jo pobriše iz hiše gospodarja, ki je bil jako osoren mož. Boječ se kazni, je zapustil Trst in šel z praznim žepom naprej. Kam, tega sam ni vedel. Hitel je le dalje, podnevu in po noči, spal je v kakšnem hlevu ali pod kakim kozolcem. — Hodil je že štirinajst dni. Dobri ljudje so mu dajali jesti, da revež ni poginil lakote. — Tako je prišel doli v Slavonijo, kjer so menda že širokohlači Turki, in tu se ga je usmilil bogat kmet, pri katerem je ostal nekaj let. Doma so bili v velikih skrbeh, ko jim je naznanil trgovec iz Trsta, da mu je ušel Tone. — No, po dolgih letih se je zopet vrnil in je ostal doma do vojaških let.“

„Veliko je prestal na tem popotovanju, kakor mi je sam večkrat pravil“, oglasi se Križnik. „To je bila šola za moje prihodnje življenje“, je dejal sam večkrat.“

„Da, bil je veren in pošten mož“, potrdi Rogar.

Tako seje govornica pletla možakom, pili so vino in jedli pogačo. Prijetno je potekala v živih razgovorih ura za uro, in Kosmovka je vsaj za nekaj časa pozabila nekoliko na svojo bridko izgubo, kakor tudi otroci, ki so bili prej vsi potrti.

Le dvanajstletni Jernejček, ki je ravno tisti čas dovršil ljudsko šolo, je molče sedel med svojim bratom, dvajsetletnim Tonetom, in sestrico Minico. Ni se menil za pogovor možakov in žensk, ampak se je udal popolnoma svojim mislim.

Umril je dobri oče, katerega je imel tako silno rad! Sedaj šele je izprevidel, koliko je izgubil s svojim očetom, sedaj šele je spoznal, kolikokrat ga je žalil . . . Ah, da bi mogel vse poravnati! — Solze so mu nanovo prišle v oči, ko mu je stopil pred oči tisti prizor na pokopališču . . . Drago krsto so spustili v tiho jamo in debele grude so začele padati na krsto . . . Tedaj je videl plakati mater, brata in sestrico, videl solze sorodnikov. Jasno jutranje solnce je sinilo na zemljo s svojim zlatim svitom, in zvonovi so zapeli žalostno, tako žalostno kot še nikdar . . . Tedaj je tudi on ihtel na glas, da se je zasmilil pogrebem, ki so zrlí sočutno nanj. Ali pred njegovimi očmi je ginilo vse — le krsto pokrito s črnimi grudami je videl pred sabo . . . In hotel je z lastnimi rokami odstraniti te črne grude z drage krste, hotel z lastnimi prsti odtrgati pokrov krste in s solzami poklicati ljubega očeta nazaj v življenje . . . Toda bilo je prepozno — — Brezčutna gomila se je že dvigala nad dragim grobom, in pogrebci so se že jeli razhajati . . . Brat je stopil k njemu, prijel ga za roko in ga peljal domov. Brez volje se je odmaknil in brez volje je stopal z bratom, ki ga je tolažil . . .

Te misli so se obnavljale po Jernejčkovi glavi, ko so se pogovarjali možje in žene o rajnem Kosmu. Prebudil se je šele takrat, ko je začul med govorjenjem svoje ime.

„In z Jernejčkom, Mina, kaj bo s tem?“ slišal je vprašati staro Skalarjevo Angelo.

„Jernejček gre pa ‚v Nemce‘“, odgovori Kosmovka. „Rajni Tone ima tam prijatelja, ki je krojač. S tem se je bil že prej pogodil, da ga vzame za učenca, ko dovrši šolo. Mislim, da bo dobro za Jernejčka, če se nauči malo nemškega. Krojaški stan pa tudi ni slab.“

„Ne, ni slab, to pa že ne!“ se oglasi Klofutar, vaški krojač. „Človek živi pri svoji šivanki in poje kakor ptiček. Pri tem pa ni treba velikega truda, kar je za takega suhca, kakršen sem jaz, jako prigodno. Ej in zasluži se tudi, zasluži, če ni drugega, pa grba na hrbet!“

Dasi se ni spodobilo za tak čas, so se vendar vsi zasmejali krojačevim besedam. Tudi materi Kosmovki je šinil smeh preko usten. Tudi izmed najhujših oblakov včasih solnce posine.

„Vidiš, Jernejček, le potolaži se!“ nadaljuje krojač. „Res je lepo, če človek žaluje za svojim očetom — ali pomisli: tudi moj oče so nekoč umrli, in tudi Klofutar je jokal za njimi, ravno ta Klofutar, ki stoji pred tabo in norce brije.“

„A ‚v Nemce‘ je strašno dolga pot in tudi hudi ljudje so tam“, se je upal Jernejček vprvič oglasiti.

„Kaj bo daleč!“ odgovori krojač, „na kolodvoru se vsedeš na vlak, ta zažvižga in v par urah si v Beljaku, v tistem lepem mestu, kjer je polno takih hiš kakor je naša šola ali sodnija. Videl boš stvari, da kar ust ne boš mogel zapreti. Le verjemi mi in nič se ne boj! Čez tri leta boš prišel nazaj in boš stopil pri meni v službo, kajneda, Jernejček?“

In krojač Klofutar je pričel božati Jernejčkove lase, kar je temu dobro ugajalo. Sploh je imel že od nekdaj rad šaljivega krojača in zvesto ga je vselej poslušal in se smejal njegovim dovtipom. Klofutar je pa tudi imel veliko veselje nad najmlajšim sinom svojega starega znanca Kosma in večkrat mu je stisnil kak novčič v roke, da si je kupil deček kaj sladkega v prodajalni.

„Pa bodi priden“, ga je podučeval dobri mož, „in nikdar ne pozabi na Boga. Če boš marljiv in pobožen, se ti bo vedno dobro godilo. — Glej, da prideš še k meni, predno greš odtod!“

„Bom prišel, stric“, je obljubil deček.

Medtem so začeli gostje vstajati s sedežev in se zahvaljevati za gostrežbo. Nanovo so tolažili vdovo, naj nikor preveč ne žaluje, sicer bi ji škodovalo zdravju, kar bi bilo največja nesreča za njene otroke.

Nato so se razšli vsi in v izbi so ostali le mati, Tone, Jernejček in Minica. —

Dasiravno bi bila mati najraje na glas zajokala, je vendar zadrževala solze, da ne bi še bolj žalostila svojih ljubih, dobrih otrok. Razgovarjala se je z njimi o bodočem življenju. Tako so prišli do sklepa: Tone prevzame gospodarstvo, osemletna Minica naj hodi dalje v šolo, a Jernejček naj gre čez teden dni na tuje k očetovemu prijatelju učiti se krojaštva.

II.

Izza temnih gorá se je počasi dvigalo solnce. Ob njegovih rumenih žarkih so zažareli sivi snežniki kroginkrog, in tanka megla, ki je ležala vso noč na plešasti glavi resnega Razora, se je začela polagoma razgubljati.

Nastalo je krasno jutro.

V dolini je zablestela rosa na cvetovih poljskih in vrtnih rož, na oživljeni travi in na košatih drevesih. V gózdu so se zbudili ptiči, in iz njihovih mladih grl je zadonel jutranji pozdrav in se dvigal kakor gorka zahvala Večnemu proti nebu . . .

Jernejček je sedel z materjo v železniškem vozu in zrl skozi okno v prebujajočo se naravo. Dasi mu je bilo pri srcu nekako težko, je vendar gledal z veseljem neznane kraje, ki so se širili pred njegovimi očmi. Vlak je drdral enakomerno dalje po dolini, čez bujna polja, čez pisane travnike, čez bistre vode.

Jernejček je gledal vse to začetkoma z vso pazljivostjo, toda kmalu mu je bilo vse preveč enolično in začel je misliti nazaj, nazaj na one trenutke, ko je jemal slovo od rodnega kraja.

No, brat Tone mu je stisnil le roko in mu voščil srečno pot; opomnil ga je tudi, naj bo priden . . . A vse to se je zdelo takrat Jernejčku preveč hladno. A kaj, brat Tone je že tako velik in močen, in gotovo bi se ne spodobilo, da bi se bil tako velik in močen človek kazal ginjenega . . . Bog te obvari, brat Tone! . . .

A ko je stopil k sestrici Minici, katero je vzdrabila mati sredi noči iz sladkih sanj, je bilo vse drugače. Minica se je oklenila njegovega vratu in začela jokati, kot da bi se bil za večno poslavljal od nje. Prosila ga je s sladkim glasom, naj ostane pri nji . . . Saj kdo ji bo zanaprej pomagal delati računске naloge, ki so tako težke? In s kom se bo igrala tam na trati, ko bo prišla pomlad in bodo tam vzcvetele bele marjetice in druge rožice, kar jih zbudi zlato solnčice, ki tako lepo sije? In s kom bo molila zjutraj in zvečer molitev k angelu varihu? . . . Ej, Minica je zaman prosila; Jernejček je moral iti . . .

In spet mu je stopil pred dušo dragi rajni oče in njegov grob tam za šolo . . .

Vlak pa je hitel dalje, vedno dalje . . . In Jernejček se je spet domislil ločitve od Minice, in usta so mu neslišno šepetala: „Bog s tabo, Minica! Morebiti se več ne vidiva tu na zemlji!“ . . .

Potem pa se je spomnil na krojača Klofutarja . . . Da, včeraj popoldne je bil pri njem in mož mu je dobro postregel. Prinesel mu je velik kos belega kruha in sirovega masla, in ko se je nekoliko branil, mu je zapretil s prstom:

„No, no — če ne boš hitro jedel, bom pisal tvojemu prihodnjemu gospodarju, naj te namaže z medom in te pojé! — Ali boš jedel?“

Jernejček je vzel urno kos kruha in ga deval v usta.

„Vidiš, tako je prav!“ se je smehljal krojač. „Kaj bi se obotavljal, če ni treba? Še miš se ne brani kosa slanine, četudi ji je nastavljen v pasti. Saj

veš, da si danes zadnjikrat pri meni kot brezskrben deček — kje boš že jutri ob takem času! — Peljal se boš v tiste kraje, katerim se več ne pravi Kranjska gora, in videl boš ljudi, ki se nič več ne imenujejo Klofutarji! . . . Ej, pot te bo vodila mimo tistega mlina, ki se mu pravi „Kukov mlin“, toda nikar ne poslušaj tam tistih koles!“

„Zakaj pa ne, stric?“

„Zato, ker vednoinvedno pojejo tisto svojo pesem: Holadi, nazaj . . . nazaj . . . nazaj! . . . — Kdor čuje šumenje tistih koles, jo pobriše tebiničmeninič, odkoder je prišel. Za slovo pa zapojejo še njegovim petam: Ho hó . . . ho hó!“ . . .

Jernejčka so obkrožali kroginkrog sami spomini, sladki in grenki, ki jih je odpodila šele mati z besedami:

„Pripravi se, Jernejček! Kmalu bova v Beljaku — glej, tam že lahko vidiš prve hiše.“

V istem hipu je zažvižgal tudi vlak . . . Čez nekoliko minut je že obstal na kolodvoru. Kosmovka in njen sin sta izstopila in se napotila v mesto.

Jernejček je kar ostrmel, ko je zagledal lepe hiše, ki so bile po njegovem mnenju ravno tolike ali pa še večje kakor tiste, v katerih stanuje sam presvetli cesar. Strahu je skoraj vzkliknil, ko je stopal čez visoki most tiho šumljajoče Drave. — „Ej, naša Sava se mora skriti pred njo“, mislil si je samprisebi. Mati ga je vodila po vsem mestu in mu pokazala vsako imenitnejšo reč. Jernejček je pozabil za nekoliko ur svoj rojstni kraj, tako ga je prevzela lepota tujega mesta. — Le ko je stal pred majhno kolibo in videl tam mnogo krasnih reči, se je spomnil na svojo sestrico in rekel materi:

„Mama, dajte, kupite tisto-le svetinjico in jo izročite Minici, da jo nosi v spomin name!“

Kosmovka je res kupila tisto lepo svetinjico in jo skrbno zavila v papir . . .

(Dalje prih.)

Zimska cvetka.

Mislil sem, da je že pomlad
Spet priklila v dežel zala:
Tam na vrhu v suhi travi
Cvetka se je prikazala . . .

Solnce ljubko jo je grelo,
Gorke sape varovale . . .
Aj prezgodaj, le prezgodaj
Sem vesel bil cvetke zale.

Za oblak se solnce skrije,
Spet zaveja mraz ledeni
Pa opali cvetko drobno —
Ah, v globoko žalost meni.

L. Strninski.

O ta prebiti marec.

Brezen ima rep zavit . . . *Vodnik.*

j, ti nesrečni sušec ti! Ni ga meseca v celem letu, da bi bil na tako slabem glasu kot si ti. Če je vse res, kar pripoveduje staro in mlado o tebi, tudi res nisi dosti prida. Ti kališ vodo z deževjem, zvijaš z repom, da se v viharju upogibajo drevesa; pa odkrivajo tebi hiše in gospodarska poslopja. Toplo vreme delaš, da zaprašiš ceste, toda precej nato spet pobeliš kolce vrtnih ograj z belimi snežnimi kopicami. Igraš se z gromom in treskom in siplješ na zemljo točo, kakor bi bilo o sv. Jakobu. Hudobnost celega leta ima svoje gnezdo v tebi. Kako daleč segajo posledice tvoje hudobnosti, še ti sam ne veš. Naj ti povem, kako si spravil Sabljo, našega občinskega slugo, ob čast in službo.

Sablja so mu rekli, akoravno mu ni bilo tako niti ime, niti se ni pisal tako.

Sluga je bil naše mestne občine, raznašal je ukaze, opomine, naročila in povabila raznim gospodarjem. Ob semnjih in tržnih dnevih je bil pa tudi za pomožnega policaja in tej svoji službi je imel razen kape tudi bridko sabljico opasano okrog ledij. Pa siten, neizmerno siten je bil naš Sablja.

Oh, kako je sukal ob torkih Tunjičanke in Podgorke in druge okoličanke, ki so prišle s sadjem, s kumarami, s perutnino in drugo robo v naše mesto na trg.

„Ti sèm! Ti tja! Ti nazaj! Pomakni se gor! Ti sem v sredo! Precej! Tiho! Če ne, bom s sabljo!“ Petdesetkrat v pol ure bi bil lahko naštel Sabljo tako rentaçiti, in če je bil le na trgu kakov prepir, gotovo si zagledal v sredi gruče Sabljo in slišal: „Bom s sabljo!“

Zato pač ni čuda, da se ga je to ime tudi tako prijelo, da mu ni nihče drugače rekel kakor „Sablja“.

In bale so se prodajalke njegove sitnosti. Vsaka je trepetala, če je videla, da se ob vrsti jerbasov in košar bliža nji. Vsaka se je bala kaj hudega, ko pride do nje mož močnoookovanih očal takisto na koncu svojega nosu, katerega je moral vtakniti v prav vsako košaro, v vsako vrečico. In kako je medtem zmigaval s svojimi sivimi brkami. Zdaj na levi strani, zdaj na desni in zopet z vsemi. Prav takisto kakor zajček, kadar je deteljico in zmi-gava z drobnim gobčkom.

„Glej, glej, kako Sablja zoblje deteljico!“ namuznil se je dostikrat kak hudomušnik svojemu tovarišu. Seveda prav jiho, da Sablja ni slišal, kajti balo se ga je vendarle vse.

Kolikokrat se je slišal po hišah ta-le pogovor: „Micka, tiste petelince polovi, jih neseš jutri v mesto prodat!“

„Oh, mama, pojdite vi! Jaz grem tako nerada, saj veste, tisti Sablja je tako grozno siten! Mama, jaz ne!“

Fotogr. zal. Hanfstängl nasl., Berlin.

Dostikrat se je zgodilo, ako mati niso utegnili, da je Sabljeva sitnost petelinčkom za štirinajst dni podaljšala življenje ali pa še dalje, meščanom pa dražila kuretnino.

Težko, težko so prenašale ženske sitneža. Naposled se jih je pa vendar usmilil — kaj menite kdo? Nihče bi ne verjel, da uprav hudomušni sušec.

Takisto pred sv. Gregorijem je bilo, ko pokliče župan Sabljo v pisarno in mu pravi: „Zdajle o sv. Gregoriju bo semenj. Raznesite ta-la povabila še danes, da ljudje ne bodo imeli dvojnih potov in lahko na semanji dan tudi pri meni opravijo.“

Prav všeč Sablji to naročilo ravno ni bilo, kajti zunaj je uganjal sušec to, kar zna. Pihala je močna južna sapa in debele in goste kaplje so padale s tako silo ob mestni tlak, da je kar pokalo. Po ulicah je pa tekla voda skoro do gležnja visoka. Toda kaj se hoče, povelje je povelje.

Oblekel se je v debel suknič, namazal si črevlje z mastjo, obul jih, hlače pa visoko zavihal, dežnik vzel v roke, pod vsako pazduho pa cel šop papirjev in hajdi vunkaj in gori na Ravne.

Drugekrati se mu je imenitno zdelo takisto veliko pisanj imeti pod pazduho, toda danes bi bil pa najrajši vse pobasal v malho, pa ni šlo.

V začetku jo je dobro mahal, a gori, kjer je ostalo prej Petričevo znamenje, tam gori je čakala za oglom nanj nesreča. Tam pri Dolencevem Luki jo je krenil na cesto, ki vodi v Ravne, toda sapa mu je z vso močjo zastopila pot. Sluga obrne svoj dežnik viharju v bran, toda ta tako odločen odpor ni del dobro. Na vse mogoče načine se je kremžil dežnik, kar kosti so pokale v njem in kmalu se mu je skozi kožo pokazalo eno rebro. Dosti boljše kakor dežniku se pa tudi ni godilo njegovemu gospodarju — Sablji. —

„Ti, prebita sapa ti!“ tako je grdrnjal polglasno in krepkeje stiskal papirje pod pazduho. Toda vkljub temu, da jih je tiščal kakor s kleščami, mu je vendar veter tako sukal dežnik, da mu je za hipec odnehala roka.

„Joj, joj, joj, pisanje!“ je hitel mož ne vedé, kaj naj izpusti, ali dežnik ali pisanje. Oboje bi bil najrajši obdržal, toda pri tem so mu počasi zlezla vsa pisma izpod pazduhe doli na cesto v vodo.

„Oh, oh, oh, — oh, oh, oh! Kaj bo pa zdaj?“ takisto je ječal Sablja sredi ceste, dejal zavoj pisem izpod druge pazduhe med kolena, s težavo spravil dežnik skupaj in začel pobirati papirje iz vode.

„Oh, kakšni so!“ vzdihnil je vselej, kadar je katerega vjel.

In res vse mokro! Pa kaj mokro — razmazano, razmazano! Sablja pa jih ni doma pregledal, za katere gospodarje so. Le toliko je vedel, da so za Ravničane. Zdaj se pa ne dá čitati kar nobeden več.

Pa spravi vse v red, pa kaj pravim, v red. Ko spravi vse skupaj, v redu tako ni bilo, odrine jo vsejedno dalje. Rad bi bil šel precej nazaj, toda župan je župan, bal se ga je.

Razdelil je povabila gori na Ravnih. Toda, kako je razdal, pokazalo se je semanji dan o sv. Gregoriju v občinski pisarni.

„Kdo pa je vas klical?“ vpraševal je župan nekako nevoljno.

„Kaj nam pa nosi? Kaj nismo mi odpravili že vse!“ odgovarjali so moške dokaj nevoljneje.

Vse je bilo zmešano, vse napačno oddano. Sablja je trepetajoč stal ob peči.

„Veste kaj, vi Sablja?“ mu reče oče župan v naglici in nevolji, „veste kaj, Sablja, vi niste več za ta posel.“

Sablja pa je omahnil od peči k vratom in še bolj trepetal. Ti prebiti marec!

„Pojdite domu, poiščite si klobuk in prinesite kapo nazaj, sabljo pa kar tukaj pustite.“

Če bi bilo treščilo vanj, ne bi se bil tako prestrašil, kakor teh besedi. Kar obstal je.

„Brž, brž!“ vikne župan. No saj odstavili vas ne bomo, ker ste stari, tukaj boste v pisarni vsak dan kaj počedili.“ — —

Težka pot mu je bila domu . . .

„Poišči mi tisti rujavi klobuk!“ rekel je svoji ženi, ko je potrč došel domu.

„Kaj boš ž njim?“

„I no, poišči ga!“

Težko ga je dobila, toda vendarle, vsega zapraščenega je privlekla od nekod.

Natakne si ga, kapo pa zavije v papir in potrč gre nazaj v pisarno.

Tamkaj vštirc Osličkove prodajalne sta stali Košiška in Svetelka pri svojih košarah.

„Lej, lej, Sablja nima več kape in sablje, menda so ga odstavili, ali kali?“ rekó Košičeva teta.

„Prav mu je, sitnežu! Bomo imele vsaj mir“, odvrnili so Svetelova mati.

In pri tem je ostalo. O ta prebiti marec! *Fr. Krumpetar.*

Odmev ptičjih pesmic.

Ptičk u.

Lje poj, le poj,
Ti ptiček moj!
Vesela spet bođiva
In vkup se veseliva.

Od nas je zbežal mraz,
Prišel spet cvetni čas,
Ko vse se veseli,
V življenje spet buđi.

Veselo ti boš pel,
A jaz te bom vesel,
Veseli kot krasnih dni,
Ki k nam so v vâs prišli.

Slavko Slavič.

Prišla cvetoča bo pomlad.

Prišla cvetoča bo pomlad,
V grmovju peval bo strnad:
„Prijetelj, bodi moj,
Veseli se z menoj!“

Otrok skakljaj po trati bos
Veselo žvižgal bode kos:
„Zakaj ne bi vesel
Pomladi slave pel?“

Pomlad škrjanček bo slavil,
Navzgor se dvigal lahnihi kril:
„Prišla je polna nad,
Cvetoča spet pomlad!“

In slavčka ti premili glas
Opeval bo pomladni kras:
„Pomladi se raduj,
Nihče več ne žaluj!“

Donelo v gozdu bo: „Ku-ku!
Pomlad uživaj brez strahu;
Vesel je vsak obraz —
Minil je zimski mraz!“

J. L.

Ptica selivka.

Snežna je odeja
Zemljo vso pokrila,
Žalostno je ptica
V gozdu umolknila.

Šla je v daljne kraje,
Kjer pomlad še sije,
Kjer mrzloten veter
Skozi gaj ne brije.

A pomladi zopet
Pride v rodne kraje,
Šaj v domačem svetu
Poje se najslaje . . .

Slavko Slavič.

U prvi spomladi.

Holadrija, holadra,
K nam pomlad je spet prišla;
Pesem zdaj zapojmo vsi,
Da čez polje se glasi.

Zimski je odbežal čas,
Urnil se pomladni kras,
Use v veselju plava spet,
S cvetjem ves je svet odet.

Ptički k nam prispeli so,
Radostno zapeli so;
Z njimi pojmo tudi mi,
Da čez gore se glasi!

Slavko Slavič.

Pomladni dnevi.

Škrjanček poje, žvrgoli,
Pomladnih dni se veseli.
Kako veselo bi ne pel,
Ko ves se svet je v cvet odel.

Veselo potok spet šumlja,
Ker več ledú ni ne snega.
Kaj bi veselo ne šumljal,
Ko cvetni prt ga je obdal.

Vse vzbuja se v življenje spet,
V veselju plava širni svet.
Na prosto pojdemo še mi,
Radujmo se mladostnih dni!

Slavko Slavič.

O, kaj bi dal . . .

V pomladno je jasno nebó
Škrjanček radostno vzleteval,
In v pesnih je sladkih vesel
Stvaritelju slavo prepeval. —

Na polju med evetjem pa stal
Je deček evetočega lica,
In pesen je slušal sladko,
Ki pela jo drobna je ptica.

„Kaj dal bi, kaj dal bi za to,
Da jaz kakor ptičica pel bi,
Da njena bi krila imel —
V nebesa pevaje hitel bi . . .!“

J. A.

Večerni zvonovi.

Grički žareli so
V zarji večerni,
Ptički zapeli so
Spev tisočerni.
Cvétí glavice
Klanjali so,
Ko tam na gori
Pozvanjali so
K molitvi zvonovi večerni.

Dete k molitvi
Roké je sklenilo,
Pa je molitev
Večerno molilo.
Prišla sta ángelca
Dva iz nebá —
Pa sta ponesla
Molitev srcá
K Mariji na zlate višave.

Mati Marija
Na zlatem prestoli,
Angelci božji
Klečé na okoli;
Src ji molitve
Darujejo,
Srca otroška
Varujejo,
Ki mati Marija jih ljubi.

M. Posavska.

Sam sebi...

Mmmm... Včeraj krsto, danes zibel! Vse mora biti na svetu. Vse doleti človeka.“ Tako je zadovoljno mrmral mizar Jernej v delavnici in žagal, da so se iskre kresale.

Jernej je bil že v letih. Vnanjost njegova je bila še dokaj prikupljiva. Ne vem, da bi ga bil kedaj videl nezadovoljnega, kaj še le žalostnega. Kadarkoli je prišel na ulico, vedno se mu je smehljaj obraz. Prav prijazna prikazen je bil. Nobene stvari pa ni imel rajši kot otroke. Pa so ga tudi ti radi imeli. Malokedaj je šel sam po ulici. Kopa šolarčkov je bila dosledno okoli njega.

Tak je bil Jernej. Kakor vedno je tudi danes zadovoljno vlekel svoj vivček in izražal — to je bila pač njegova navada — glasno svoje misli.

V kotu ob mizi je stal njegov pomočnik ter oblal, da je vse vršalo okrog njega.

Zdelo se je, da hoče z delom pregnati tajno žalost, ki se mu je izražala na bledem obrazu.

Pravo nasprotje med mojstrom in pomočnikom. Prvi zadovoljen in vesel, drugi potr, žalosten.

„Danes jim prodado hišo, in jaz ljubim staršem ne morem pomagati“, je vzdihnil mladenič, in solza mu je zasvetila v očesu.

In za njim je spet stari začel na drugo struno:

„Sobota je danes... Mmmm... Zvečer si privoščim malo več počitka, pa kozarec vina mi bo tudi dobro del. Res, komaj čakam čez teden sobote!“

Pa je zazvenela spet prva struna:

„In brez strehe bodeta oče in mati. In zeblo ju bo, in najbrže bodeta obilo stradala.“

„Eh, pa žalosten?“ oglesi se mojster. „No, no, tako mlad pa žalosten. Žalost med zobe, pa jo razgrizi in pojej. Seveda je grenka kot pelin, pa le kar po njej! Beži, beži! Tak bi moral biti kot živo srebro!“

„Mojster, saj si ne morete misliti, kako mi je hudo!“

„No, seveda! Žalost... seveda! Sicer to ni grda reč, ... ali tale pre-sneta deska je šmencano trda...“ In spet je mrmral predse:

„Pa človek se utolaži. Vidiš, Janez, na svetu ni ravno tako težavno... rèsk, rèsk... ta je pa trda, ta! — Žalost... rèsk, rèsk... no, žalost... pa je res trda ta deska, pa bo že... žalost je trda! Rèsk, rèsk! Da imam le dobro žago, pa gre! In ti imaš mlade zobe, močne zobe, Janez! Le vesel, vesel!“

Kako pa je življenje tudi lepo! Še kopico let bi rad živel! Kaj pa mi je hudega! Zadovoljen sem, dela imam, hrano imam! E, prijetno, lepo je

življenje! Le nikar me še ne pokličí, ljubi Bog, na oni svet! Dolgo, prav dolgo nit mi še daj! Le vesel Janez, vesel! Vidiš, rêsk, rrrêsk . . . pa je šla na dvoje!“

„Vi že, mojster, vi! Ali meni je življenje teža. Kar rad bi ga vrgel od sebe. O, ljubi Bog, če vzameš starše in mene k sebi, bo najbolje! Dobrega tako nič ni! . . .

Pa je spet stari zagostolel vmes:

„I, jejmenasta! Saj ni tako hudo! Janez, Janez, boš videl, da boš še veselo živel in rad boš živel! Mmmm . . . Kaj bi neki klanjal glavo! Vesel bodi, kakor kravji pastir, če je brez krav, ko zavlada živinska kuga!“

Pomočnik je vzdihnil in otožen nasmeh mu je zakrožil okoli ust. Mojster pa je obmolknil in gledal v pomočnika. Nekaj se mu je zasvetilo v glavi.

„Aha, jej, jej, to bo to! Pojdi no sem, Janez pa se spravi ti na tole malo posteljico. Bom pa jaz prevzel tvoje delo. Seveda, seveda! . . . Mmmm . . . Rakev težje delaš kot le kaj! Ejej! Še meni jo boš delal! Pa dobro mi jo boš naredil, da ne bo šla na dvoje, če me pretrdo spusté v jamo.

Pa naj jaz poizkusim! Le sem s tisto mrtvaško rečjo! Nikdar več jih ne bom toliko naredil, kot sem jih že!

O, mnogo imam že priprošnjikov na onem svetu! Kolikim pa sem že tudi stesal zadnjo bajtico!“

In vglobil se je v te misli in delal, pa molčal . . .

Pa ne dolgo.

„Presneto, saj bi se še jaz kmalu nalezel tiste tvoje onegavosti, tvoje žalosti. Mmmm . . .“ je spet začel po kratkem molku.

„Glej, glej! Kaj mi pride na misel! Tále krsta mora biti pa nekako prav moje velikosti. Za koga je že naročena?“ . . .

Pomočnik začuden gleda na krsto.

„Mojster, ta bo gotovo prekratka. Za Sajevičevega Jožeta je, tistega dolgega, ki je sinoči umrl.“

„Mmmm . . . Saj bo menda res! Šmencana reč, pa še meril sem! E, pa jo le skončam! Se bo že kdo našel, ki se vleže vanjo. Mmmu . . . Za Jožo pa drugo naredim. Mmmm“ . . .

In pela sta v delavnici žaga in oblič svojo pesem dalje.

In bili ste narejeni dve rakvi, in bila je napravljena tudi zibel.

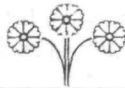
„Pa lahko noč, Janez! Nič žalosten! Sedaj imaš prosto; jutri je pa nedelja, greš lahko obiskat domače!“ To rekši odide iz delavnice.

Drugi dan na večer je pa ležal stari Jernej v krsti, katero si je prejšnji dan naredil sam . . .

Kap ga je zadela.

Andrej Rapè.

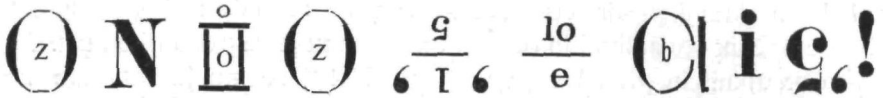

Listje in cvetje.

Rebus:

(Priobčil Fr.)

Zastavica.

(Priobčil Raški.)

S k je črna ptičica.
Z n je sredi ličica.
Z b pač sirotičica.

Šaljiva vprašanja.

1. V katerih hišah in kočah imajo lesene dimnike?
2. Kateri juhe ne mara nihčc jesti?
3. Kdaj je najmanj ljudi v cerkvi?
4. Katera glava nima nosu?
5. Česa tudi najslavnejši človek ne more povedati sam o sebi?

(Rešitev in imena rešilcev prih.)

Nove knjige in listi.

1. *Družba sv. Mohorja* izdā letos te-le, skrbno odbrane, jako poučne in zabavne knjige: 1) „Zgodbe sv. pisma.“ X. snopič. S tem snopičem se prične novi zakon, ki ga temeljito in v krasnem jeziku razlaga g. dr. K r e k, in ga krasni mnogo lepih slik. — Ako ravno je ta knjiga že v razlagi stare zaveze privabila družbi mnogo novih udov, upamo, da jih privabi zdaj še več, ko bo opisovala življenje in delovanje našega Gospoda Jezusa Kristusa. — 2) „Pamet in vera.“ 2. snopič, v katerem nadaljuje gosp. župnik S e i g e r s c h m i d poljudne razprave in dokaze važnejših resnic sv. vere in pojasnjuje z mnogimi zgledi. — 3) „V Kelmoraju.“ Spomini s pota, ki jih mikavno opisuje gospod dr. A. K a r l i n (S podobami). — 4) „Domači vrtnar.“ Spisal gosp. prof. J. K o p r i v n i k. — 5) „Slovenske večernice.“ 55. zvezek. — 6) „Koledar za l. 1904,“ ki bo zabaval z raznimi povestmi in drugim korisnim berilom v vezani in nevezani besedi. — Trud marljivega odbora pač zasluži, da bi se tudi letos zvikšalo število družtenikov.

2. „Odgovori na ugovore proti sv. veri.“ Francosko spisal A b b é d e S é g u r; za Slo-

vence prevel A. M. Samozaložba. Ponatisk iz „Zgodnje Danice“. Tisk „Katoliške Tiskarne“. 1902. — S é g u r je svetovno znan in slaven katoliški pisatelj. To njegovo delo je v francoščini izšlo že v 220. izdaji. Vsebina je povedana že v naslovu. Prevod je gladek in poljuden. Zeló priporočamo zlasti vzgojiteljem bolj odrasle mladine. Dobiva se v prodajalnici „Kamol. tisk. društva“ (Ničman). Mehko vezana 60 v., trdo vez. 80 v., po pošti 10 v. več.

3. „Spominska knjižica.“ Ob petindvajsetletnici Cecilijinega društva v Ljubljani. — Sostavil dr. Andrej K a r l i n. 1902. Tisk Zadružne tiskarne. — To je spretno sestavljeno poročilo o prekoristnem delovanju Cecilijinega društva za odpravo nedostojnega in povzdigo pravega cerkvenega petja. Naj bi bila ta po vsebini in vnani opravi lepa knjižica bodrilo že delujočim družbenikom, pa tudi vzpodbuda še mnogim, kateri se je še niso oklenili.

4. „Krščanski Detoljub“ je dovršil v štirih zvezkih XI. letnik pod novim uredništvom gospoda M i h. B u l o v c a. Kdorkoli se bavi z vzgojo, naj bi ga marljivo čital. V prilogah prinaša tudi za mladino mnogo koristnega. Ta letnik ima: a) „Molimo. II. Zakaj“ (jako koristni nauki za male in odrasle). — b) **Sveti Oče Leon XIII.** Pričakovati je, da se bo ta mična knjižica, ki stane le 6 v., mnogoštevilno razširila med slovensko mladino. — c) *Kako ti je ime?* V. Sv. Roza Limanska.

Listnica uredništva.

Svoje p. n. sotrudnike prosimo, naj nam blagohotno oprosté, če njih spisi niso takoj natisnjeni. Polagoma pride vse na vrsto, kar je porabnega. Ako pa smo izbirčni in ne sprejemamo, kar ni za list, koristi pisateljem samim. G. F. B. v V.: Vaša pesmica „Cvetka“ ni godna za natisek. — G. J. Z.—k.: Povejte svoje pravo ime in dopošljite še konec. Dokler nimamo vsega spisa v rokah, ne moremo presoditi.

„Vrtec“ izhaja 1. dné vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 5 K 20 h, za pol leta 2 K 60 h — Uredništvo in upravništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.